

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 269.

V Ljubljani, v torek 24. novembra 1885.

Letnik XIII.

Boj na Balkanu.

II.

Pasti mora Turčija, tako smo končali zadnji članek. O tem tudi ne dvomi več noben državnik, toda zadnje besede noče nobeden izpregovoriti. Zveze držav, — o tem smo prepričani — se sklepajo, ne le da nadzoruje zaveznik svoje sosedje, marveč prijatelj je redar svojemu prijatelju, ker mu ne zaupa. To je „garancija miru“ in „prijatelji okrog“, kakor bi rekel knez Bismark.

Je li mogoče, da bi bile pogodbe med državami kaj drugega, kakor le zaplate, ki naj bi zakrile v trenutku zadrege in razdore med njimi? Slovansko vprašanje trka na vrata, a državniki se ga bojé, nočejo ga rešiti: reši naj se samo. Sedanji diplomati podobni so zadolženemu kmetu, ki prelaga dolg z ene rame na drugo. — Ozrivo se v polpretekle dni.

Bile so Skiernjevice, bil je Kromeriz, in vendar tolika napetost med državami. Iz Kromeriza sta brzojavila dva mogočna vladarja tretjemu zavezniku, navzočemu „v duhu“: „Vsa Evropa smatra shod v Kromerizu kot zagotovilo trajnega miru“. Bilo je zadnje dni avgusta. Tri tedne pozneje, 19. septembra, naznani brzojav državni pisarni na Dunaji, da je Bolgar zgrabil orožje ter raztrgal Berolinsko pogodbo. „Vstaja v Rumeliji povzročuje splošno presenetenje“, tako so se glasili Dunajski telegrami. Tak je toraj položaj v Evropi! In vendar, je li bolgarska vstaja edino iznenadenje po 12. avgustu? Ni li „mirni“ Bismark stegal roke po Karolinskih otokih in Yapu? Veliko večega pomena je pa gotovo boj na Balkanu. Najduhovitejši in uajmodrejši diplomatje zró brez sveta v novi požar. Brodijo med Scyllo in Karybdo, le težko bodo odnesli zdravo kožo. Nek starejši angleški državnik slika sedanji položaj s temi besedami: „Evropa visi v škripeih. Če pripozná „fait accompli“ odpré poljé odškodovanja. Če Bolgare potolaži in vojsko zabrani, vzdignejo se Grki in Srbi. Status quo ante razdraži Bolgare in vse Slovane.“

Berolinska pogodba je razdvojila Bolgare, hoté se zjediniti. Srbi in Grki nočejo prilike zamuditi ter terjajo svoje staro ozemlje, Črnagora pa čuje na straži.

A kar nismo pričakovali, se je zgodilo, brat bije se z bratom. Akoravno pa Rusija s knezom bolgarskim ostro postopa, vendar bo car, ako tudi nerad, razvil zastavo „slovanske ideje“, kakor njegov oče l. 1877 v stari Moskvi, in plaz se je vtrgal.

Podpihuje li Rusija? O tem jako dvomimo. Rusija je že v Skiernjevicah dala besedo, do pripozná status quo na Balkanu, akoravno le da gotovega časa. Zato so se tudi pobotali Angleži z Rusi v Aziji. In v Kromerizu so bili dogovori na isti podlagi. Iz tega lahko sklepamo, da je 18. september, to je vstaja na jugu, iznenadila ruskega cara. Navzlic temu je gotovo, da Rusi gledajo z bistrim očesom na balkanske države. Sicer je Rus Katakuzen, vojni bolgarski minister, takoj odložil svoje dostojanstvo na rusko povelje, in ruski častniki so izstopili iz bolgarske vojske; toda ostali so tam ter čakajo višjega povelja.

Prenaglili bi se, ko bi že danes hoteli ugibati konečno rešitev zamotanega vprašanja. Toliko je gotovo, da Evropa prizná Turčiji pravico, z orožjem pomiriti Bolgare. Ker ji je pa odsvetovala odločilni korak, zadela je Turčijo osodepolna moralna zguba. Berolinsko pogodbo je raztrgal Bolgar, ker je to moral. Evropa bi bila zatisnila oči ter priznala „fait accompli“, ko bi Srb ne bil žejen sorodne krvi. Izpraznjena je lekarna sedanje diplomacije, ki je skušala iz nova zakrpati Berolinsko pogodbo. Vsem bodo morali zadostiti. Kdo bo darove delil, Rusija ali Avstrija, ali celo Bismark, o tem nas pouči bližnja prihodnost.

Pred sedanjo vojno je še bila rešite mogoča. Berolinska pogodba bi se bila le nebitveno izpremenila, ko bi bila Evropa priznala brez obotavljenja zjedinenje v osebi bolgarskega kneza. Edina sprememba bi bila, da je bolgarski knez ob enem generalni gouverneur v Rumeliji. Ko bi bili drugi s

tem zadovoljni, gotovo tudi Turčija. Prvič bi združena Bolgarija morala obljubiti, da bo plačevala določeni davek, kar ji je naložila že Berolinska pogodba. Drugič je Turčija pred sedmimi leti v San Stefanu priznala Veliko Bolgarijo do egejskega morja.

Se vé, da bi bila bolgarska personalna unija le od danes do jutri in pri prvi priložnosti bi postala realna, vendar bi bila mogoča brez prelivanja krvi.

Če je že Evropa hotla rešiti Turčijo ter ji vdahniti novo življenje ob mostu dveh delov sveta, naj bi bila sama vzela v roke reforme v balkanskih deželah, kakor so bile. Turški živelj je in ostane „irreformabel“. Vsa pogodba je bila na krivi podlagi, da je raztrgala in razmetala ude posameznih narodov, sosebno Bolgarijo. To napako je Evropa hitro spoznala, ker je Turčiji odsvetovala, da ne zasede balkanskih mej, kar bi smela po Berolinski pogodbi. S tega stališča je boljše pogodil Napoleon III. leta 1856. Krivo je bilo le to, da je izročil reforme v turških deželah nemarnemu sultanu. In ravno ta francoski Bismark razvil je najprvo zastavo narodnostnega vprašanja in načela. Tri leta po Pariški pogodbi teptal je z nogami v Italiji zgodovinsko pravo. In če odraščeni to storé, kdo bo obsodil otroke? Moldavija in Valahija ste prvi posnemali zapeljivi izgled, in letos storila je isto Bolgarija. Francija, Anglija in Avstrija so sklenile 15. aprila 1856 zvezo, ki naj bi varovala celoto Turčije proti sovražniku. Sedaj pa, ko vré na Balkanu, stojé mirno in gledajo žalostno igro.

So li male državice krive, da z orožjem iščejo svojih pravic? Kdor le površno pozná čudno zmes na Balkanu, prepričati se mora, da je le evropska politika kriva potokov krvi, ki se preliva in se bo še prelivala. Srbi zahtevajo svoje od Bolgarije in Turčije, Bolgari iščejo svoje rojake v Srbiji in Turčiji. Če se še Grška ozré po svojih otrocih v Macedoniji, Traciji in Albaniji, nastal bo vihar do Stambulskih vrat.

„Bôj se prijatelja“, star je pregovor. In ta pri-

LISTEK.

Jesensko pismo.

Iz Škofje Loke.

Gospod vrednik!

Pusta jesen se je vselila v naš kraj. Mrzla sapa piha po poljanah in brdih, vedni dež namaka zemljo — kdo bi hotel vunkaj iz varne hiše v to neprijetno ozračje? Tudi mene ne mika na prosto. Sédimó za peč! Tú se tako prijetno vzame v roke časopis in čita, kar pišejo politiki in novičarji. Najstarejši slovenski dnevnik naj mi danes okrajša pol urice, slučajno mi je prišel v roke. Starost — jesen, kako sorodna, podobna sta si ta dva pojma. Ker je postal ta list star, ali se je čuditi potem, da je postal tudi prav jesensk? Tako jesensko-pusto se mi zdí skoraj vse v njegovih predalih.

Berimo! Iz učiteljskih krogov je tú nekej zapi-sanega. Znabiti najdemo kaj zanimivega! Začetek še nekaj veljá. Pa kaj to? Prav jesenska logika, ne obeta kaj prida! Nekdo v „Edinosti“ je trdil, da petje na moralno odgojo ne vpliva mnogo. Naj že vpliva ali ne, tega ne bomo danes razpravljali, pač pa poslušajte tú le sklep onega, ki se oglašá iz učiteljskih krogov:

„Petje je eno izmed sredstev, ki vodijo človeka k lepemu, toraj moralnemu življenju. Li ne veste, da komur lepo, vbrano petje ali sploh glasba ne vgaja, ta ni dober človek, tak človek je brez vseh čutov, toraj, če brez vseh čutov, gotovo tudi brez moralnih?!“ Ein verzweifelter Schluss. Gosp. vrednik! Mislite si, da moj ali Vaš najboljši prijatelj ni pevec, ali sploh prijatelj glasbe — ergo je nemoralen človek! Kmalo bi mislil, da sem zunaj na jesenskem pišu, ali ni tudi Vas, gospod vrednik, spreletelo nekaj, kakor zona?

Pa berimo dalje. Natanko, se vé, da ne moremo in nočemo stavek za stavkom pretresati; poglejmo še ta-le jesenski odstavek. Pisatelj iz učiteljskih krogov trdi, da so berila sestavljena v prav krščanskem duhu, da vplivajo dobro in blažeče na moralen razvitek otrokov. Naj si bode, pritrdimo g. pisatelju: berila so res v krščanskem duhu sestavljene. Sedaj pa poglejte „lapsus“! „Če bi bil prav kak učitelj malo liberalen, saj so vsi spisi že na versko-nravní podlagi — in vse je na podlagi berila“ — pravi naše vodilo. Kaj ne, zopet jesenska logika! Da so le berila dobro sestavljena — dovelj, učitelj naj ima kaj vere ali nič — to je vse jedno, on ne more moralnemu čutu otrokovemu nič škodovati, saj so sestavki v berilu krščanski, moralni. Risum teneatis amici. (Kdo se smeje?)! Nebó je

sicer mračno, jesensko-sivo, vendar ali se morete Vi, gospod vrednik zdržati smeha? Kaj škoduje, če uči v šoli x ali y, žid ali luteran. Saj so berila krščanska! Skoraj mi dopade ta misel, ker je tako „vzledno“ nesmiselna. Skoraj vzél bi raz glave klobuk pred g. pisateljem zaradi te misli, pa žal, da ga nimam pokritega v sobi! „Naj je učitelj tudi malo liberalen...“ No, saj tacih liberalnih učiteljev poznate gotovo kopico, g. vrednik! Kaj ne, mislimo si, kako navdušeno govori tak učitelj o Bogu, vsegamogočnosti in vpliva na moralen razvoj otroka, on vé komaj kje stoji cerkev, ura pa mu gotovo ni znana, kedaj se godí ob nedeljah najsvetejše opravilo. Po imenu kristijan — po veri slabši kot žid, pa — on vpliva dobro!! Ali Vas, gosp. vrednik ne spreleta jesenski mraz? Dobro, da sva pri peči!

„Vendar še ne morem končati“, vsklikne patetično naš g. pisatelj krog srede spisa. Da bi bil pač končal! Spodtika se ob verskem poduku in očita nezmožnost gospodom katehetom in veroučiteljem. Oblotni g. pisatelj trdi nekje: mi smo v šoli, namreč gospodje, se vé, da on sme govoriti tako ali tako. G. vrednik, skoraj se bo treba ponižno vклонiti in pokorno plaziti se pred neznanim pisalcem tega sestavka, da nas podučí, kako je treba otroke pedagogično učiti v veronauku. Zna-

jatelj je oni Bismark, ki prvi gode na „škant“ v evropskem orkestru ter poje „mir vam bodi, bodi vam mir“, narodi pa plešejo po glasovih „V boj!“ Vlade se sicer tolažijo: Kaj moremo mi, če se tromba glasi ter narode kliče na rat. Iznenadil jih je 18. september, kakor kacega bralca časnikov v kavarni.

Bismark gotovo ni mislil na „evropski areopag“, ko je sklepal prijateljstvo. Mislil si je: „Ne ganite se, jaz bodem skrbel, da tudi drugi mirujejo, vsaj v Evropi.“

Ko pa pride dan plačila, potem z računom na dan, akoravno bo ta ali oni skremžil obraz. Areopag je zbran, ki dela na to, da ne izdihne bolni mož. In vendar le kličemo: Constantinopolin esse delendam.

H-t-b-r.

Preosnova deželne uprave na Hrvaškem.

Dne 4. t. m. so bili predloženi deželni zboru v Zagrebu predlogi, ki se tičejo preosnove deželne uprave. Odeček se je le malo časa posvetoval o teh predlogih, ker gotovi so si bili, da bodo predlogi sprejeti v zboru. Kaj takega se drugej ne zgodi, ako se s silo ne ukaže, a na Hrvaškem gré vse po formalno-postavnem postopanju.

Poglejmo pa, kakšne so te reforme.

1. Preosnovati se imajo najprej županije, potem vrediti uprava po županijah in okrajih.

2. Napraviti se imajo upravni odbori po županijah.

3. Premeniti se ima postava dne 28. januarja 1881 o mestnih občinah.

4. Upravni organi imajo biti po disciplinarni poti odgovorni v službovanju.

Uprava se ima preosnovati bistveno po istih pravilih, kakor se nahajajo v dotičnih postavah na Ogerskem; glavni razloček v tem je le, da se bodo na Hrvaškem mestni uradniki imenovali tudi zaprejši kakor dosihmal.

Najvažnejši teh predlogov sta pa prva dva, kar se tiče namreč osnove komitatov in njih uprave, dalje kar se tiče naredbe upravnih odborov. Prva upravna oblast bodo okraji, druga še le županije (komitati), kakor je to na Ogerskem, kjer so okrajne stolne sodnije prva, a druga instanca so županije. — Dosihmal so bile na Hrvaškem le upravne oblasti prve instance, ki so bile neposredno podložne deželni vladi. Člen 17. l. 1870 je postavil županije kot samostalne občine (municipije), ni je bilo razdelitve v okraje, zato da se politiško preobrazijo trojedina kraljevina. Upravo so začeli preosnovati še le l. 1874 in na mesto zgodovinskih komitatov je postavila postava dne 15. novembra 1874 po hrvaško-slavonski kraljevini namestne županije za upravne oblasti prve instance, ne da bi bila upravne okroge še kaj razdelila.

V nekdanji Vojaški Granici so bili sicer manjši okraji, ki so bili podložni deželni upravni oblasti. Ko je bila s postavo 6. avgusta l. 1875 vtelovljena Vojaška Granica, sta bila v trojedini kraljevini dva sistema uprave; v provincijalni namestni županiji,

njih okrog je bil preveč obširen, da bi se bile mogle izpeljati vsa tista opravila, ktera n. pr. na Ogerskem županijski oblasti in stolnemu sodništvu; v nekdanji Granici pa so ostali okraji in njim na čelu okrajni predstojniki, pa vendar ni bilo vezi med upravno oblastjo prve instance in deželno vlado.

Vsa Hrvaška z Granico vred bode razdeljena v osem županij (komitatov), ki pa bodo centralizovani kakor na Ogerskem, tudi njih upravna oblast (kompetenca) bode bolj omejena. „Pester Lloyd“ primerja to novo naredbo z ogerskimi komitati tako-le: Na 2000 stanovalcev pride član županijskega zbora, na Ogerskem pride pa na 500 ljudi, v mestih pa na 250. Ogerska postava izključi tiste, ki ne znajo brati in pisati, kar pa na Hrvaškem ni. Volitveni krogi za volitve v županijske zbornice so upravni okraji, a ni je posebne razdelitve in volitvene okraje, kakor na Ogerskem. Pri volitvi je dosti, da so štirje zapuni možje, po ogerski postavi mora biti sodnik in notar da spoznava volitve. Volitev traja na Ogerskem od 8. do 6. ure, a na Hrvaškem od 9. do 2. ure, čas vložitve je znižan od 15 na 8 dni. Ko so volitve dokončane, skliče nadžupan županijski zbor, ko je verifikovana četrtina izvoljenih, na Ogerskem še le, ko so verifikovane tri četrtine.

Delokrog županijskih zborovanj ostane isti, kakor na Ogerskem, samo da uradnikov ne voli.

Vladi ste se na ta predlog vpirali dve stranki in to osrednji klub, kjer so narodni plemenitaši in pa nezavisna narodna stranka ali zmerna opozicija. Prvi so predlagali, da naj se razprava o deželni upravni preosnovi za toliko časa preloži, dokler vlada ne predloži o tem novega načrta in pa postave, ktera bo občinam sedanje breme nekoliko olajšala. Dosedanji načrt namreč pri občinah vse pušča, kakor je bilo do sedaj in vendar se taiste želé znebiti pobiranja davkov in še drugih sitnosti, ki jim izvirajo iz prenešenega področja. To prenešeno področje naklada občinam toliko posla, k čemur tudi še pobiranje davkov to svoje pridaje, da občinam popolnoma časa primanjkuje za vredbo lastnih dolžnost in opravil. Poleg tega imajo pa občine tudi še gmetno škodo, kajti mnogokrat se zgodi, da se tu pa tam več svote nabranega denarja zapravijo, ker ni nikake spretne kontrole in občine ga morajo povrniti. Vseh teh sitnosti se morajo občine pri preosnovi znebiti, sicer bode vsega konec, kar občinski blagor pospešuje. Ta predlog podpira osrednji klub.

Nezavisna narodna stranka pritožuje se pa, da bode uprava po novem stroju predraga, in je iz vsega razvidno, da vladi menda niti znano ni, koliko da bo nova uprava več stala, memo dosedanje, sicer bi bila določno povedala, koliko okrajnih sodnij misli več napraviti in koliko uradnikov da bode več nastavila. Dalje tudi ta predlog povdarja, da so občine z delom preobložene; da temelj, na katerem je načrt preosnove izdelan, ni pravi, ker se ne vjema ne s sedanjim časom, ne s sedanjo vlado in je v živem nasprotju z državno pogodbo; določbe, kar jih ima, da so ravno tako nejasne in nepopolne, ravno ker so sad nezrelih študij. Vlada naj izdela nov načrt, dotlej naj se pa vsaka debata o tem preloži.

že pobelil z brivskim milom ter začenši drsati po bradi veli mu molčati . . . „Jejste, no pa . . .“

Vendar pa mora nekaj posebnega danes v škofiji biti, ali blizo kje, ka-li? Pred palačo so se jeli zbirati ljudje, cele skupine jih že ugledaš, večinoma so možjé, ki se precej glasno in ako smemo soditi že iz samega kretanja, ne prav mirno pričajo.

Res, kmalo potem prikaže se v hodišči velikih vrat nadškofov služabnik v modro-rudeči livreji, ter začne vljudno izganjati na ulico nekatere meščane, ki so se bili zbrali v palačo. Potem pa postanši na vratih jame na ulico kričati:

„Njihova Prezvzišenost želi, da se oddaljite od palače ter se mirno razidete.“

Nekaj posebnega je danes v škofiji; in tudi mi bi radi šli noter poslušat skrivnosti, da bi se le dalo kaj izvohati. Tako so mislili tudi naši Goričani, ko jim je služabnik nadškofov vrata pred očmi zaprl. Nekteri so hotli že vedeti, da se je zjutraj na vse zgodaj v zaprti kočiji pripeljal cesarski namestnik iz Trsta in pa grof Gvidon Kobencelj. Ta govornica se je kmalo raznesla po mestu in naš Tominec še ne popolno obrt se vzdigne ter na vse grlo zakriči: „Dajte nam našega škofa! In kar h kratki zažene množica po ulici: „Ne damo škofa od-

Z balkanskega bojišča.

Vedno groznejše so novice, ki iz Slivnice prihajajo o popolnem porazu, kterega je srbska Donavska divizija pod generalom Jovanovičem ondi doživela. Kaj takega se niti Milan, niti Aleksander nista nadjala. Prvi ne, ker se je Bolgarom nasproti zdel nezmagljivega, drugi, ker se ni nadjal tolikošne požrtvovalnosti in jeklene hrabrosti pri svoji slabo opravljeni vojski. Pa tudi sreča mu je bila mila, kajti z malo svojo četo iznenadil je bil Srbe popolnoma.

Včerajni telegram prinesel nam je vest, da so se Bolgari že celó Breznika polastili in da so že do srbske meje prodrli. Če je to resnično in nadejamo se da je, kajti iz bolgarskega tabora do sedaj nismo dobivali nikakih brzojavnih lažnjivih sporočil, potem so Bolgari Srbom račun popolnoma zmedli. Milan je že računil, kako da bode Bolgarom pogoje narekoval, kakor je bil tega Napoleon Veliki vajen, sedaj naj bode pa mož vesel, če bo imel mir pred tistimi, ktere je krivično napadel in ktere je do sedaj čez ramo gledal. Tako se svet preobrača. Zaničevani Aleksander spletel si je na Slivniških zakopih lavorike, ki bi kakemu Moltke-ju čast delale, kajti ves čas je osobno vodil boj in pogumen napad Bolgarov na Srbe, kteri se mu je tudi jako sijajno posrečil. Tako tepeni Srbi že od poslednje turške vojske niso bili, kakor jih je sedaj Aleksander, ravno tisti Aleksander naklestil, ki se je Milanu preslab zdel, da bi z njim sklepal mirovne pogodbe. Preganjali so premagane do večera. Ponoči so se Srbi zopet zbrali na cesti Caribrodski, in se je drugo jutro zopet boj pričel, ki je bil pa ravno tako nesrečen za Srbe, kakor prvi dan. Zgubili so 10 topov in 356 konj. Če bi bili Bolgari sedaj zadosti konjice pri rokah imeli, bi se bilo pač malo Srbov rešilo, tako bi jih bili zbili. Ostalo jih je več nego 3000 mrtvih in ranjenih na bojišči. Veliko prišlo jih je pa Bolgarom v pest, ktere so potem kot vjetnike v Sofijo odgnali.

Srbski vjetniki se menda vsakemu v srce smilijo, tako so siromašni videti. Bledi, izstradani se plazijo okoli, kakor kaki ostanke ponesrečene francosko-ruske vojske pod Napoleonom I. Da ti vjetniki Bolgarom ne bodo kdo zná, kako dragi gostje, si pač lahko mislimo, če pomislimo, da jim samim živež nikakor ne preostaja.

Radost nad bolgarsko zmago je splošna; občutijo jo po celem svetu. Pri vsakem boju so simpatije raznih narodnostij razdeljene med obe v boj zapleteni stranki, pri srbsko-bolgarskem boju tega ni! Niti jedne države menda ni v celi Evropi, ki bi ne imela vsega sočutja za Bolgarijo in prav no benega za Srbijo! Posebno se pa na Nemškem v Darmstadtu vsi silno veselé nad bolgarsko zmago, ktero je Aleksandrovemu očetu drugi sin princ Franc Jožef naznanil s sledečim telegramom: „Danes smo se dolgo borili s Srbi in smo jih zmagali. Aleksander in jaz ostala vsa nepoškodovana. Po-bočni adjutant Marinoš je žalibog med hudo ranjenimi.“ Na to so mu iz Darmstadta odgovorili: „Dobro se ti bo zdelo, ko boš slišal, kako so v

biti imamo pričakovati od tega gospoda celó kak nov katekizem? Saj toži on, da se rabita v šoli samo dva. In zasmilijo se mu otroci, da morajo tolči eno in isto več let! „Kako dolgočasno mora biti to za otroka.“ Da, da, ta gospod mora biti velik prijatelj otrok. Zakaj bi otrok se mučil s katekizmovi stavki! „Variatio delectat“, vsklikne s patosom. Toraj danes malo korana, jutri malo talmuda in indijskih ved in tako dalje. Kaj ne, to bi bila „variatio“?

Gospod vrednik, ali imate dosti tega jesenskega pisma? Jaz ga imam dovolj, jesenski mrz — brrr — te jesenske misli in nazori mi pretresajo kosti in mozek, komaj si morem verjeti, da sem na gorkem pri peči. — In to nam podaja najstareji dnevnik, zastopnik slovenskega naroda in prijatelj duhovščine!?

—r.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

„Jejste, no pa, še eno bi povedal“, razusti se Tominec, radi bi ga slišali, škoda, da ga je Kos

tvoji domovini za-te vsi navdušeni in s kako požrtovalnostjo da znašajo darove za tvojo armado. Vsi smo ti jako hvaležni. Bog naj vas obvaruje.“

Tudi na Ruskem jel je ves drug veter vleči, od kar so Bolgari dokazali, kako in kaj da znajo. Večina listov spremenila je svojo zoprnost nasproti Bolgarom v prijaznost in pravijo, da bodo morali Srbje Bolgarijo, katero so po sili zasedli, lepo zopet zapustiti; za tiste tri okrožja, ki bi jih bili radi priborili, se bodo pa pod nosom obrisali. Kajti kakor hitro bi se Srbom priznala omenjena tri okrožja, priznati moralo bi se tudi združenje Bolgarske in iztočne Rumelije.

Čim bolj se med Srbsko in Bolgarijo vojni dim dviguje kvišku in pokanje topov pojema, tem bližje prihajajo si pa grške in turške čete ob epirski in macedonski meji, kjer so jeli Turki vtrjevati ceste, ki na Grško peljejo in se tudi v večjih kolonah grški meji bližajo. Grki to videti so svoje v Tesaliji stoječe čete tudi zdatno pomnožili in še se vojni minister pripravlja, da bode sklicel rezerviste v orožje, kolikor jih je sedaj še doma. Navdušenje med grško armado je silno in si ničesa bolje ne želé, kakor vojske. Nič manj kakor vojaki navdušene so tudi kamore in bodo vse dovolile, karkoli bo vlada od njih zahtevala.

Po Sofiji se je raznesla vest, da Turčija hoče posredovati med obema bojevnikoma za premirje. Preden se pa tega posla loti, bi menda rada zvedela, če bo knez s tem zadovoljen ali ne, kajti kot zmagovalec ima on prvo besedo. Kolikor se čuje menda knez Aleksander poprej ne bo dovolil za premirje, dokler se Srbi ne spravijo iz dežele venkaj in Bolgari na srbsko ozemlje stopijo.

Srbske novice, kako da so jih pri Vidinu navdušeno sprejemali, so vse od kraja zlagane. Pač pa jih prebivalci po oni okolici povsod kolnejo, kjer so bili tako nesrečni, da so prišli z njimi v dotiko. Posebno pa je srbski vandalizem, kterega vse obsoja in so se Bolgari zarotili, da se hočejo grozno maščevati nad Srbi zarad tega.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. novembra.

Notranje dežele.

Baron Gödel namerava menda odpovedati se štajarskemu deželnemu poslanstvu. Vzrok nam ni znan, pa si ga mislimo. Če je vest sploh resnična, moramo priznati, da nas je jako neljubo iznenadila zarad tega, ker se na Štajarskem ne primeri vedno, da bi se Slovincu ali vsaj Slovincem prijaznemu Nemcu posrečilo v deželni zbor priti, kjer imajo liberalni Nemci odločilno besedo. Za vsakega našega poslanca je toraj škoda, naj bo Peter ali Pavel, kdor odloži svoj mandat v tako kočljivih razmerah, kakor jih imamo v deželnem zastopstvu na Štajarskem. Veliko krivico vsak tak poslanec dela svojim volilcem, kakor tudi drugim Slovincem svoje domovine, če se morda iz vzrokov odpove poslanstvu, ki izvirajo iz osebnosti ali iz žaljenega samoljubja. Že nova volitev prizadeva mnogo sitnosti in stroškov; potem pa: saj ne vemo, kaj gospoda barona k temu koraku sili, toliko si pa le upamo trditi, da bi bila to jako

slaba plača za zaupanje, s katerim so ga naši bratje onstran Save volili z velikim naporom v deželni zbor, če se baron Gödel sedaj v resnici misli odpovedati.

Šole, ki se vstanovljajo po deželah z mešano narodnostjo za otroke tiste narodnosti, ktera je v dotičnem kraju v manjšini, so do sedaj posebno po Čeah silno veliko nevolje napravile, ker jih mora občina vzdržavati. Da se mednarodnostnim prepripirom tudi še ta povod vzame, predložila se bo državnemu zboru postava, da se take šole napravljajo in vzdržujejo na deželne stroške. Nemška šola v Ljubljani bode toraj po novi postavi, če se v državnem zboru sprejme, prešla potem iz mestnega v deželno oskrbništvu.

Zopet bo večji davek, če se dolenje-avstrijskim kmetom posreči, kar nameravajo. Po vsi sili namreč hočejo vpeljati **kmetijske zbornice** po kopitu obrtniških zbornic. 21. t. m. se je dotična deputacija predstavila s tim namenom dolenje-avstrijskemu deželnemu maršalu, grofu Kinskemu. Le-ta je imel pa vendar toliko poguma, da je možem kar naravnost v oči povedal, da se od te novotarije prav nič dobrega ne nadja.

Zlati časi — za **kalvince na Ogerskem**. Sedaj zboruje na Ogerskem generalni konvent kalvincev. Dokler je bila vlada na Ogerskem katoliška, kar slišati niso mogli, da bi vladni organi nadzorovali njih šole, a sedaj je to vse drugače. Tisza je njih mož. Sedaj že sme vlada poslati nadzornika, ki bode pri poskušnjah na gimnazijah, a zastoj to ni. Kalvinci imajo mnogo slabo dotiranih učilnic. Leta 1850 in pozneje je imela vlada veliko preglastic s kalvinskimi učilnicami, mnogim je vzela pravico javnosti. — Tudi dandanes bi jih ne čakalo drugega, ko bi ne bili „gospodje“ v deželi in zato pa zahtevajo naj jim vlada dá 316.000 iz državne blagajnice. Kaj bi rekli, ko bi kaj takega zahtevali katoliki, a kalvinci so dandanes prvi ogerski patriotje, zato že smejo kaj takega zahtevati.

Vnanje države.

Aleksander bolgarski vklonil se je sicer sultanu in s tem, pravijo nekteri, razbito je zopet združenje Bolgarov po obeh pokrajinah in zopet se bo dvignila tista visoka stena med Bolgarijo in iztočno Rumelijo, ki so jo med obema državama postavili v Berlinu. Naravnost rečeno, mi nekoliko dvomimo o tem. Je že mogoče, da bodo velesile zahtevale status quo ante, ali med velesilami so pa tudi take, ki so s sedanjim statusom prav zadovoljne in to je pred vsem Angleška. Angleži ne bodo nikdar dovolili, da bi Bolgarom od vsega združenja nič drugega ne ostalo, kakor spomin. Narod je združenje v življenje spravil, če tudi pod kneževim sodelovanjem in narod bo tisti, ki se bo ob ugodni priložnosti zopet dvignil, če tudi bi ga sedaj potlačili v poprejšnji položaj. To bodo tudi velesile sprevidile in prav nič drugega jim ne bo kazalo, kakor na dovršeno združenje ozir jemati, če jim je kaj na tem ležeče, da se bo ondi mir ohranil. To bode pa sedaj že posebno lahko, ker je država, ki se je največ nad tem združenjem spotikala — ker je Srbija od Bolgarov tepena bila in bode morala tiho biti. Dalje pa tudi Rusija sama na združenje Bolgarov misli, le se njej čas še ne zdi vgoden za to. Morebiti se ji sedaj vendar le nazori spremene, ko bo videla, da Bolgari niso da bi jih zametavali.

Gladstone se je po dolgem molčanju zopet oglasil. Govoril je pred svojimi volilci v Midlothianu in v West-Calderju. Govor je znamenit in ga tú v posnetku priobčujemo. Parnell je od njega zahteval, da bi izdelal kak načrt za samostalnost Irsko, česar pa Gladstone toliko časa ne more storiti, dokler ne izve, česar si Irči vsega želé. Takoj pa, ko bode zvedel njihove želje, skušal jim bode dati ustavno

podobo, kar se pa še le po volitvah zgoditi z a more. Sicer pa to nikakor ni njegova dolžnost, temveč sedanje vlade, da poizvé želje narodov. Toda vlada se temu izogiblje, kjer se more in zato trdo vratno molči, ker se neče pred volitvami Ireem zameriti, kterim se ima vendar le mnogo zahvaliti. Kar se tiče razkroja med cerkvijo in državo, da bi se namreč cerkev razdržavila, pravi Gladstone, da temu vprašanju ni še čas. V Sudanski svoji politiki sam pripozná, da je mnogo grešil in je popolnoma zadovoljen s sedanjo angleško politiko na Balkanu. „Kolikor je meni znano, zaslužil si je lord Salisbury vso pohvalo za svoje na Balkanu storjene korake. Vsak se je nadjal, da se bo Salisbury združenim Bolgarom po robu postavil, ker so določbe Berolinske pogodbe tako z nogami teptali; toda ne, Gladstone jim ni polen pod noge metal, temveč je spoštoval ta čin narodne volje. Sedaj je ondi vojska, ki ni nastala morda po vtikanji Turčije, ktera se je sedaj odlikovala po svoji modri zmernosti in ne po določbi velesil, kterim ne moremo prav nič očitati, pač pa so jo pričeli Srbi, ktere so v svojih zahtevah podpirali Grki, ki so hvala Bogu edino le pri zahtevah ostali v tem groznem igrokazu. Ravno ta Srbija, ki si je leta 1877 še le svojo prostost priborila in za ktero naj se posredovanju velesil zahvali, in ktera ni hotela turškega nasilstva nad seboj trpeti — ravno ta Srbija dvignila se je nad sosednji narod z mečem v roki, in kri svojih bratov preliwa, s kterimi je stoletja delila veselje in žalost v sužnosti. Ta boj je najbolj žalosten prizor, kar so jih sploh moje oči videle. Angleška vlada se je pri tej žalostni balkanski politiki tako obnašala, da se tega ni treba nobenemu Angležu sramovati in zaslužiti, da jo vsi podpiramo.“ Tako je govoril Gladstone o sedanjih homatijah na Balkanu.

Domače novice.

(V katoliški družbi) je preteklo sredo govoril msgr. L. Jeran o katoliški cerkvi, koliko je pridobila po versko določeni resnici o brezmadežnem spočetju Device Marije, in kako se v novejši dóbi za Pija IX. in Leona XIII. mimo prejšnjih vse bolje razvija vzajemnost med verniki in med papežem, kar je pojasnoval nekoliko iz lastnega svojega potovanja v Rim. — Jutri ob sedmih zvečer bode govoril g. profesor J. Marn o svojem drugem potovanju na Velehrad.

(V klubu „pisateljskega podpornega društva“) nadaljeval je v soboto večer g. dr. Vošnjak svoje berilo o mističnih prikaznih človeškega duha. Članov zbralo se je blizo 30. Prihodnjo soboto bral bode g. dr. V. Gregorič zgodovinsko-kritično razpravo o podedovanjski teoriji.

(Društvena beseda v Ljubljanski čitalnici) bila je v nedeljo večer vrlo zanimiva o vseh svojih točkah od konca do kraja. Petje so oskrbovali gg. Pribil, Stamear, Pelan, Valenta in Paternoster. Deklamacijo „Pisarjev sin“ prevzel je g. Jeločnik, ki jo je na posebno zadovoljnost izvršil.

(V Marijanišči) bode v četrtek popoldne v kapelici ob 4. uri pridiga, po pridigi pa darovanje za cerkvene potrebe.

(Nesreča.) Ljubljanski gostilničar g. P. Strel ima v Šiški vinsko zalogo, kamor mu je pripeljal včeraj posestnik Vojda iz Šiške voz vina, kterega so potem v klet spravljali po stopnicah. Vojda

potreba na Goriškem tolerancnega patenta, ker razun peščice židov ga ni skoraj drugovernika, kterega bi morali prenašati. Moja škofija [je čisto katoliška. Razglasiti tak edikt, zdi se mi isto, kakor vabiti krivoverce v deželo in izdati lastne vernike njihovim napadom. Prvič toraj je tolerancedikt za nas brez potrebe in brez vsakega pomena, a drugič prepo-veduje mi sveta prisega, s katero sem se zavezal sv. cerkvi, predno sem prevzel škofijo v svojo skrb, razglasiti brezbožno postavo. Sicer pa mi ni mar, kako se sodi moje ravnanje. Ako ljudem dopasti želim, ne morem biti Kristusov služabnik. Tudi ne vprašam po tem, kaj zahteva naš vek, presedajo mi že fraze o človekoljubji in enakosti vseh ljudi. Kot škof katoliški poznam le eno resnico, kakor je en Bog, a to resnico oznanuje edino le sveta rimska katoliška cerkev. Geslo katoliškega škofa ne more drugo biti, kakor aposteljnov: Da treba je Boga bolj slušati, kakor ljudi.“

„Pomislite vendar“, oglasil se cesarski namestnik, „pomislite, Vaša prevzvišenost, že mesec dni je od tega, kar Vam je došel z Dunaja edikt, povsod je že razglašen, le Vi se upirate. Prosim Vas, Prevzvišenost, kot prijatelj, ne delajte nam tolike nevshečnosti, da bomo prisiljeni postavno postopati proti Vam. Saj veste, da na Dunaju ne prenašajo

nobene protivnosti, nevpogljivo voljo imajo, posebno, ko imajo se vresničiti napredovalni nazori. Nič ne bo zdalo vse protivljenje.“

„Nisem sam, gospod baron, kakor trdite; imam jih v Avstriji vsaj tri sovrstnike, ki so z menoj istega mnenja. Zamorete, ako Vam ljubo, zapleniti kar imam, odstaviti me, tudi zapreti, a vdal se ne bom. Le javite Nj. Veličanstvu moje neomejno vdanost in spoštovanje, pripravljen sem za blagor njegov in države samega sebe in kar imam žrtovati. A vero in verske zadeve v moji škofiji, prosim, naj meni prepustí. Nikdar ne bom dovolil, da se po cerkvah v imenu cesarjevem evangelij tolerancije oznanuje, ker sem prepričan, da konečno bi tudi za njega dobro ne bilo. Ni treba, da bi še le filozofi osemnajstega stoletja učili katoliške škofo nauk o toleranciji.“

„A Prevzvišenost“, zavrača namestnik, „Vaša trdovratnost zná imeti ne le za Vas, ampak tudi za Gorico žalostnih nasledkov. Že tako Nj. Veličanstvo ni Goriški stolici posebno vdano. Že dalje časa misli cerkveno vredbo na jugu prevstrojiti, in po tem novem prevstrojenji bi Gorica izgubila škofovsko stolico; Vaša Prevzvišenost pa po tem takim zamore namenjeno prenarredbo le povspešiti, čimbolj se vstavljate volji cesarjevi.“

„Nevarno je“, odgovarja Edling, „tako brezobzirno odpravljati starodavne naredbe. Nič bolj ne zamori v sreih podložnikov ljubezen in vdanost do visoke vlade, kakor tako ljudski čut globoko zaleče prenarredbe. Zatoraj kot pravi prijatelj visoke vlade svetujem, naj se ne pretrgajo h krati vezí ljubezni med ljudstvom in visoko vlado; s tem bi spodmaknila sebi s pod nog tla, na kterih stojimo. Sicer pa naj se zgodi v tej reči kar-koli hoče, brez rimskega papeža se ne smé nič prenarrediti; ako se on s tem zлага, ako morda želi, da se Goriška stolica odpravi, ali da jaz odstopim, potem se radovoljno podvržem njegovim poveljem, spolniti hočem vsako njegovih želj.“

„Tedad ves moj trud brez vspeha, Prevzvišenost?“ vpaša cesarski namestnik.

„Brez vspeha?“ odgovarja Edling. „Da, vse prigovarjanje k temu, kar ne smem, je pri meni brez vspeha, naj jih gré z menoj mnogo, ali naj grém sam. Trpel sem in prenašal, dokler sem mogel; zaprli ste mi že toliko samostanov, izgnali bogoljubne nune, in kaj pomeni zopet agitacija proti bratovščini, celó božja pota so vam že na poti. In čemu se je priklatilo v Gorico toliko tujcev od vseh vetrov, ki so tako drzni, da pred našimi očmi psujejo sveto vero, obrekujejo duhovne in redovnike?“

opiral in uravnaval je sod spredaj, dva postrežčka sta ga pa zdej zadrževala. V klet dospel, reče Vojda: „Zdaj pa le spustita“. V tistem trenutku mu spodleti in na obraz pred sod pade. Sod zavali se čezenj in mu je glavo v pravem pomenu besede zmečkal, da je nesrečnež na mestu mrtev obležal.

(Gosp. J. Matjan), tukajšnji tovarnar za hišno opravo, je dobil novo odlikovanje, namreč naslov: „c. k. dvornega liferanta“. Omenjeni gospod ima tudi že 2 zlati medaliji in je prvo dobil leta 1882 na Tržaški razstavi, drugo letos v Lincu med vsemi razstavljalci prvo darilo. G. Matjan je imel že mnogo opraviti v cesarskih krogih. Ko je bil cesar v Ljubljani, namestil mu je on sobe in poljski šotor s potrebnim pohištvom, ravno tako so se napravile mobilije za jedno cesarsko jahto v Matjanovi delalnici. V Opatijo klicali so Matjana v ondašnji prvi hotel, da ga jim današnjemu okusu primerno namesti, v Reki je pa oskrbel s prekrasnim pohištvom ves Gorjupov hotel. Za vse to potrebuje pa g. Matjan več nego 400 pridnih rok v Ljubljani in okolici. Več kakor 200 mizarjev ima leto in dan pri njem dober zaslužek. Njegovo odlikovanje je jako častno za našo domačo obrtnijo. Čestitamo!

(Zagrizenost Celjskih mestnih očetov) presega v resnici že vse meje. Ni jim zadosti, da je javno življenje v Celji z nemško zagrizenostjo popolnoma zastrupljeno, tudi v cerkev so svojo trmo hotli znesti. Več jim ni bilo strpeti, da so gimnazijalci v nemški cerkvi pri svoji službi božji vsako tretjo nedeljo slovensko peli, in so se čez to pritožili. Gimnazijski ravnatelj je vsem tem težnjam h krati konec storil. Določil je namreč, da naj bodo gimnazijalci od slej na dalje svojo službo božjo imeli pri kapucinih, kjer so tudi pridige v slovenskem jeziku. Če Celjski nemčurji zaradi tega niso mogli mirno spat, ker se je v nemški cerkvi s slovenskim petjem Bogu nečast delala, jim bo sedaj izvestno odleglo, in v Celje bo se povrnil angelj miru ter čez-nj zopet svoje perute razprostrl. Da se bo stvar tako zasukala, se mestni Abderiti Celjski pač niso nadjali. Oni so hoteli s svojo pritožbo dijake le prisiliti, da bi bili slovensko petje popolnoma opustili in s tem tudi po svoje pripomogli k temu, da bi bilo nemško lice Celja še bolj očitno posebno za tiste, ki ondašnjih razmer ne poznajo. Le-ti in pa tuje bi bili potem sodili: „Glejte, glejte, kako je Celje vendar nemško; celó gimnazijska mladež le nemški peva pri službi božji.“ Sedaj bo pa ravno narobe. V kapucinski cerkvi bode slovenskemu petju jako lepa prilika za slobodno razvijanje, kajti ondi nemška zagrizenost uima prostora.

(Oproščeni) so vsi tisti anarhisti, ki so jih nedavno v Gradcu prijeli in zaprli; z njimi vred oprostiti so tudi redakterja socijaldemokratskega lista „Die Arbeit“, ki v Mariboru izhaja.

(Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih julij, avgust in september t. l. 23.791 novih zavarovanj za 26.147.045 gld. 3 kr. kapitala ter je zato prejela 483.895 gld. 77 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 280.932 gld. 93 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 2.763.502 gld. 50 kr. V posojilnicah bilo je v

Nič jim ni več svetega tem novim olikancem. In vlada kaj pri tem počne? Nič. Roke se križem drže; naj ti nesramneži najsvetejše resnice in reči zasramujejo; protiverske in protinravne umazane knjige in brošure med narodom razširjajo? In zdaj naj bi še celó duhovni objavljali po cerkvah to, kar je cerkvi očitno v pogubo, in jaz naj bi to pripoznaval!? Ne, ne, tega od mene ne bote dosegli.“

„Toraj se vstavljate, Prevzvišenost, vsakemu napredku in vsi moji dobri nameni so zastoj?“ odgovarja malosrčno cesarski namestnik.

„Da, vstavljam se vsakemu grešnemu napredku. Jaz poznam le en evangelij, le en napredek; onega, ki ga nam je oznanoval Jezus Kristus“, odgovori nadškof krepko pa mirno, in — konec je bil besed.

Drugo nedeljo potem imel se je pa po cerkvah Goriške nadškofije razglasiti „tolerenzedikt“. Duhovščina držala se je strogo povelja svojega višega pastirja. Le v enem kraju se je ta dan javno prebral ta glasoviti edikt, to je bilo pri Volkih, kjer je pastiroval gospod Luka.

(Dalje prih.)

tem času naloženih 403.310 gld. 99 kr., na zemljišča posojenih pa 593.790 gld. 10 kr. Gasilne brizgalnice dobile so štiri občine. — Od 1. januarja do 30. septembra t. l. bilo je sklenenih 56.027 novih zavarovanj za 58.219.269 gld. 13 kr., ter se je vplačalo zavarovalnine in pristojbin 1.321.507 gld. 76 kr., izplačalo pa za škode 533.634 gld. 21 kr. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin postajajo od dne do dne bolj priljubljena. Dokaz temu je, da štejejo do konca septembra 1885 že 1302 člana, ki so skupno zavarovali 149.700 gld. 90 kr. pokojnin in zato obvezali se vplačati 534.524 gld. 52 kr. vlog. — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem septembra t. l. imel je že 56.241 gld. 57 kr. premoženja.

Razne reči.

— Pretep med vojaki zaradi narodnosti ali kaj? Knotz dokazuje, da je narodni prepir že med armado, je pravil, da so v Plznu česki vojaki v krčmi česke pesni peli, prišel pa je nemški podčastnik ter jim ukazal, naj pojó nemški; vojak Čeh je vrgel steklenico vanj in ga je ranil: Potem splošni pretep med vojaki, Čehi in Nemci. — Stvar pa je bila tako-le: 26. avgusta zvečer, toraj dan poprej, preden je cesar prišel v Plzn, sedeli so v krčmi vojaki 73. pešpolka vsi nemški Pemei ter so pili in peli. Bili so vsi prostori zasedeni. Prišel je rezervist 75. pešpolka, tudi Nemeec, med nje in je zahteval od nekterih podčastnikov naj se mu umaknejo. A tega niso hoteli storiti, rezervist se razjezi in nekega podčastnika s steklenico počí. V pretepu, ki je nastal, so bili ranjeni trije Nemci in peljali so jih v bolnišnico. Ker je pa imel priti drug dan cesar v Plzn in bi morebiti v bolnišnici videl ranjence, so odpeljali uboge žrtve „českih divjakov“ v Heb. Vso stvar so preiskavali sodnijsko. — Pretep pa se je tako hitro končal, da nadzorovalni častnik, ki je prišel na kraj pretepa, ni najdel družega tam, nego te tri ranjence.

Telegrami.

Dunaj, 23. nov. Srbske čete so se združile in mislijo iz novega začetí napadanje.

Gradec, 23. nov. Čuje se, da bodo v deželnem zboru Slovenci stavili predlog za napravo lastnega namestniškega oddelka za slovenski Stajar.

Slivnica, 23. nov. Po Dragomanskih višavah je celi dan puška pokala. Zvečer zakadili so se Bolgari z bajoneti na Srbe in so jih popolnoma pregnali ter so prenočili ondi.

Sofija, 24. nov. Knez brzojavlja Zanovu. Naše čete so prenočile na pozicijah, s katerih so Srbe pregnali. Danes so sovražnika pregnanjale. Popoldne zasedli smo Caribrod, kjer se sedaj nahajam.

Pirot, 23. nov. (Iz srbskega tabora). Bolgari lažejo trdeč, da se v srbski armadi prostovoljci nahajajo. Tukaj imamo samo redno vojsko in prostovoljcev načelno ne sprejemamo. Ravno tako ni res, da bi bili Srbje pri Slivnici napadli jvoz, na katerem so bili ranjeni Bolgari in da bi bili tiste trpinčili.

Pirot, 23. nov. Bolgarske novice o srbskih grozovitostih so vse izmišljene. Pač pa se Srbje lahko pritožujejo o nečloveškem postopanju z ranjenimi in vjetimi Srbi na bolgarskem in pa o zavratnem prodiranju bolgarskih čet. Bolgarskim vjetnikom se pri Srbih dobro godi in se ne dela pri postrežbi ranjenih Bolgarov in Srbov nikaka razlika. Srbski častniki so se vrlo borili, zato jih je pa tudi toliko padlo. Tudi Bolgari zgubili so mnogo ljudi.

Carigrad, 24. nov. Včerašnja konferenca ni imela nobenega vspeha, ker angleški zastopnik White ni imel nikakih instrukcij. Jutri je zopet seja. V svojem odgovoru na depešo od 21. t. m. objavil je bolgarski knez Turčiji, da poprej o napravi premirja s Srbi neče nič slišati, kakor še le, kedar bode stal na srbskih tleh.

Umrlí so:

21. nov. Marija Goršič, mestna uboga, 73 let, Karlovska cesta št. 7, prsna vodenica.

22. nov. Rozalija Kezjek, črevljanjeva vdova, 52 let, so je sama utopila in utonila.

V bolnišnici:

19. nov. Martin Dolenc, dninarjev sin, 2 dni, Trismus. — Marija Cajhen, dninarjeva žena, 80 let, Marasmus senilis.

20. nov. Marija Sterlekar, delavka, 31 let, Cistosarcoma ovaris. — Amalija Dolenc, dninarjeva hiči, 3 mes., vsled katar v črevesu. — Janez Kokalj, dninarjev sin, 2 mes., oslabljenje. — Jakob Možna, gostač, 72 let, vsled raka.

21. nov. Marija Bezljaj, hišna posestnica, 43 let, vsled raka. — Feliks Bitenc, črevljan, 42 let, vsled edema v možganih. — Jera Kališ, mizarjeva žena, 31 let, jetika.

Tu je i.

22. novembra.

Pri **Matiču**: Essinger, trg. pot., iz Monakovega. — Löwenberg, Weisser, Seinauer, Friedrich, trg. pot., z Dunaja. — Baroninja Mary, zasebnica, z Duajaja. — Lorenc Crevato, zasebnik, s soprogo, iz Dignaua.

Pri **Stonu**: Tschelnitz in Schreiber, trg. pot., z Dunaja. — G. Erbstein, trg. pot., iz Nahoda. — M. Viramsi, trg. pot., iz Budapešte. — E. Ernst, trg. pot., iz Pečuha.

Pri **Bavarskem dvoru**: Maks Rall, trgovec, iz Prage. — Pri **Južnem kolodvoru**: J. Lang, trg. pot., z Dunaja. — Avgust, Fanker, natakár, iz Gradaca.

Pri **Virantu**: Jakob Stariha, posestnik, iz Metlike. — J. Bohine, učitelj, iz Št. Martina.

Vsako lahko zdrav postane in veliko starost doseže, kdor prav skrbi za svoje telo. Največ bolezni izemili se iz krvi, zato je pač vsacega človeka najsvetejša dolžnost, na kri vso pozornost obračati. Našim preiskavam optim na večletno skušnino se je posrečilo najti taka sredstva, ki hitro, izvestno in brez škodljivih nasledkov kri čistijo, okrepujejo in jej za pravo kroženje skrbé. Način našega ozdravljevanja odlikovan je z redovi in zlatimi medalijami. Vedno ozdravljamo z dobrim vspehom bolezni, ki izvirajo iz spridene krvi, (in to brez živega srebra), dalje slabosti, kožne bolezni, rane, tudi še tako stare lišaje, izpadanje las, protin in revmatizem, vsake vrste ženske bolezni. Trakuljo odpravimo po našem načinu tudi pri otrocih vjedni uri. Počeni in je pri nas na podlagi posebnih pasov sicer počasna, toda gotova pomoč. Kdor kaj zahteva, opiše naj svojo bolezen in priloži marko za odgovor. (4)

Zasobna klinika „Freisal“ v Solnogradu.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 40 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 90 „
Akcije avstr.-ogerske banke	872 „ — „
Kreditne akcije	285 „ — „
London	125 „ 65 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 99 „
Ces. cekini	5 „ 98 „
Nemške marke	61 „ 75 „

Od 23. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	98 gl. 20 kr.
„ papirna renta 5%	90 „ 15 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 98 „ 25 „
„ Länderbanke	103 „ 30 „
„ avst.-oger. Lloydja v Trstu	631 „ — „
„ državne železnice	271 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	187 „ 80 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ — „
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 172 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 171 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 177 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 25 „
Rudolfove srečke	10 „ 17 „ 80 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ 25 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 74 kr., — domača 7 gl. 10 kr. — Rž 6 gl. 45 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 78 kr. — Proso 6 gl. 60 kr. — Turšica 5 gld. 78 kr. — Oves 3 gl. 64 kr.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom
spisal
Anton Zupančič,
profesor pastirstva. (18)

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) veljá 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) veljá 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.